

az Új Színházban.) Azt gondolná az ember, hogy új ötletei támadtak, ám rendezése leginkább hagyományosnak mondható: szakszerű, tiszta és pontos, ám kevésbé invenciózus. (Mindenekelőtt a kiváló ritmus-érzék írható a javára: a majd három és fél órás előadás alatt pillanatokra sem üti fel a fejét a nézőtér az unalom.) A rendező felrakja a színpadra színészeit, szájukba adja Molnár szövegét, játszót és nézőt egyaránt megmeríti a húszas évek Józsefvárosának mesevilágában. És nevetet (amikor Molnár), és ríkat (amikor Molnár) – kielégíti az alapvető nézői elvárásokat, és ezzel meg is elégszik.

Menczel Róbert díszlete vegyes képet mutat. Az első felvonás kopottas, századelőt idéző szobabelsője, mögötte a jelzésszerűen felvillantott külső Józsefvárossal: kimondottan ígéretes. A második felvonás ugyancsak piszkosszürke udvarrészlete a tornáccal és a leginkább garázsnek tetsző ebédlővel már kevésbé funkcionál jól, s időszerűtlenek az útszélre vetett autóabroncsok (miközben megmaradtak a Molnár-szöveg utalásai a húszas évekre, és Gyarmathy Ágnes jelmezei is ezeket idézik). A harmadik felvonás hivatalos helyisége csaknem tökéletes szimmetriájával ismét kiváló terep, ám a Rendőrtanácsos művirágai – melyeket egyébként meg is locsol – összetörrik az illúziót. Csakúgy, mint a fényekkel való játék (illetve annak hiánya): az előadás alaposan megsínyli, hogy nincs szakértő világítástervezője. A fényviszonyok hirtelen változásai sem a napszakokat, sem a szereplők lelkivilágát nem követik, s a fejfények gyakori és kizárólagos használata is árt az összképnek.

Ami pedig egészen jó – a szereposztásnak és az alakításoknak köszönhetően. Az *üvegcipő* főszereplő-tercettje igazi jutalomjáték-lehetőség Töreky Zsuzsa, Balsai Mónika és Gáti Oszkár – a Molnár alakjainál csaknem egy évtizeddel idősebb színészhármas –

számára. Töreky Adélja – elsősorban vokális tekintetben – rendkívül egysíkú. Az első felvonásban túlon-túl hisztérikus, a másodikban színtelen és súlytalan a másik kettő mellett, hogy aztán a harmadikban megtörve-megnyugodva, jó adag öniróniából építkezve végre őszinte színeket is felvillantson. Balsai Mónika Irmája nem az ártatlan molnári gyereklány, aki belehabarodott drága mérges gazdájába. Csábító fiatal nő, aki csupa érzékiség – még ha ennek nincs is feltétlen tudatában. Alakítása ízléses, a ripacsériát mindvégig kerülő, jól fokozott: a második felvonás végére érik annyira súlyossá, hogy a harmadikban szavak nélkül is érezhetően jelen legyen. Gáti Oszkárt valósággal telibe találja Sipos műbútorasztalos szerepe. Mord külseje, zord modora csak álarc, melyet a megszokás végett vagy kényelemből tart magán: ki-kizökken a „kifogásos” Sipos szerepéből, hogy végül kifogástalan Lajossá szelídüljön, és a helyére kerüljön minden és mindenki. Akár a mesében.

MOLNÁR FERENC: AZ ÜVEGCIPŐ (Győri Nemzeti Színház)

Díszlet: Menczel Róbert. **Jelmez:** Gyarmathy Ágnes. **A rendező munkatársa:** Máté Richard. **Rendező:** Ács János.

Szereplők: Gáti Oszkár, Töreky Zsuzsa, Balsai Mónika, Gyöngyössi Katalin, Sárközi József, Ungvári István, Szina Kinga, Kotány Bence, Janisch Éva, Bende Ildikó/Mézes Violetta, Orosz Barbara, Guttin András, Gerbert Judit, Vándor Attila, Pingiczter Csaba, Köllő Babett, Máté Richard, Karácsony Szilveszter, Vlasics Rita, Gerlach Gerő/András Ádám.

Rádai Andrea

Kis befektetés, nagy hozam

W. SOMERSET MAUGHAM: SZERELMI KÖRUTAZÁS

A legtöbb love story azon a ponton ér véget, amikor a sorsüldözött szerelmesek egymás karjaiba vetik magukat. Sosem tudjuk meg, a hősök mennyit civakodnak egybekelésük után, s miként birkóznak meg azzal, hogy ugyanabban a fürdőszobában kell fogat mosniuk. Somerset Maugham *Szerelmi körutazás* című színművében két fejezetet ábrázol a sorsüldözött szerelmesek történetéből: az élet furcsasága-

it, bonyodalmaikat az egymásra találás előtt és harminc évvel később.

A Soproni Petőfi Színház az otthoni premier után most a Tháliában is bemutatta az angol főúri szalonban zajló tereferékre épülő történetet. Meczner János rendező biztosra ment: a szórakoztató, szellemes vígjáték átlagos színészi teljesítménnyel is könnyedén, kockázatmentesen színpadra állítható. Könnyű újság-

olvasás és bridzsezés közben, György korabeli székekbe süppedve az élet nagy dolgairól csevegni.

A *Szerelmi körutazás* két szerelmi háromszöveget mutat be. Elisabeth és Arnold Cheney néhány éve él házasságban, amikor az ifjú feleség belehabarodik a házukban vendégeskedő fiatal ültetvényesbe, Teddie Lutonba. Arnold anyja, Kitty harminc évvel ezelőtt szeretőjével, Lord Porteous-zal Firenzébe szökött, elhagyva férjét, Clive-ot és az akkor ötéves Arnoldot. Elisabeth elhatározza, hogy újra összehozza anyát és fiát, és meghívja házukba Kittyt és Lord Porteous-t. Leginkább persze azt szeretné látni, hogy milyen sors várna rá, ha ő is megszökne Teddie-vel. Közben váratlanul felbukkan Lord Cheney, a harminc évvel ezelőtt felszarvazott férj, aki a várttal ellentétben egészen jól mutat. A darab tehát nem ráz meg elemi erejű mondanivalóval, de a pontosan kiszámított szerkezetnek és a pergő dialógusoknak köszönhetően képes folyamatosan lekötni a közönség figyelmét. Sőt, a néző még olyan aforisztikus, szellemesen megfogalmazott közhelyeket is ma-

A színészek üldögélnek, álldogálnak és – olykor kis-sé után, a proszcénium két szélére húzódva s egymással szembe fordulva, csaknem vigyázállásban – társalognak. Néhol egy-egy hangsúly vagy arckifejezés túl soknak tűnik: a hidegvérű angolok szájába adott szöveg elég szellemes ahhoz, hogy önmagában hasson. George, az inas (Tándor Lajos) és Elisabeth (Kovács Patrícia) a legkevésbé maníros, igaz, az előbbinek minimális a szerepe, az utóbbi pedig a legkevésbé komikus karakter. Kovács Patrícia lényéből természetes báj árad, emiatt mintha még az após is kissé belehabarodna szép menyébe. Úgy tetszik, mintha a fiatalasszony nem is annyira Teddie-be, hanem inkább a szerelembe, a szerelméért mindent feláldozó romantikus asszonyt átjáró nagy érzelmekbe lenne szerelmes.

Ezt a benyomást erősíti, hogy Teddie Luton mind a drámában, mind Varga Gábor alakításában inkább csak eszköznek, s még Arnoldhoz képest is jelentéktelen fiatalembernek tűnik. Eleinte Elisabeth lobog, míg ő csak pislákolni látszik, s csupán a szökés jele-

Iglódi István
(Lord Porteous),
Kovács Patrícia
(Elisabeth) és
Szilágyi Tibor
(Clive Champion-
Cheney)

gával vihet jó tanácsként az előadás után, mint például: „a férfiak nem a nap huszonnégy órájában szerelmesek”; vagy: „a szerelem tragédiája a közöny”.

A soproniak előadása, ennek megfelelően, nem tartogat óriási meglepetéseket. Meczner egyszerűen hagyja működni a darabot, és így pontosan teljesülnek a realista előadással szembeni elvárásaink. Ekként a díszlet (Székely László munkája) egy század eleji, gondosan berendezett főúri szalont, a festett háttér pedig teraszt és francia kertet idéz. A jelmezek (Csengey Emőke) – különösen a nők ruhái – szépek, és némileg jellemzik viselőjüket: Elisabeth úgy néz ki egyszerű, elegáns fehér ruhájában, mint valami kedves baba, míg az idősebb Cheneynek hivalkodó lilába öltözött. A valóság hú kelléktárból csak egy elem rí ki: Lord Porteous kocsija kifejezetten horrorisztikus hanghatás kíséretében érkezik s távozik (zenei szerkesztő: Herczeg László).

netében válik érdekes egyéniséggé. S ha nehezen érthető, hogy Elisabeth miért szerelmes Teddie-be, annál világosabb, hogy Arnoldba miért nem. Ozsgyáni Mihály alakítása áll a legközelebb a karót nyelt angol sztereotípiájához, akit a politikán és az antik bútorokon kívül semmi más nem érdekel. A karaktertől azonban idegen, ahogy Ozsgyáni a komikumot és a finom iróniát hordozó szavakat túlhangsúlyozza. Rendben van, hogy nem derül ki róla, szereti-e egyáltalán a feleségét, mégis, csipetnyivel több érzelmmel reagálhatna arra, hogy Elisabeth el akarja hagyni, hiszen annyit bizonyosan tudunk róla, hogy karrierjét és a tökéletes rendre épülő világnézetét félti a válással járó botránytól.

Az idősebb generáció tagjait megformáló színészek is leginkább szerepük komikus rétegével vannak elfoglalva, s így ritkábban tűnik elő az, ami megkülönbözteti őket a fiataloktól: a megélt idő. Hámori Ildikó,

Koncz Zsuzsa felvételei

Hámori Ildikó (Kitty) és Kovács Patrícia

Érthető, hogy a kényszerű együttéléstől megsavanyodott Kitty és Lord Porteous komikus páros, de szerepük nem értelmezhető kizárólag az öregedést elfogadni képtelen, illetve bosszankodva elfogadó ripackodásból. Iglódi István nemhogy morcos vénember, de rendkívül nyűgös aggastyán. Hámori Ildikó pedig pont olyan, mint amilyennek volt férje látni szeretné: ízléstelen, harsány perszóna – érdekesebb lenne, ha olyan is lenne, amilyennek Elisabeth szeretné látni. Csak a második felvonásban rémlik fel a szánalmas némbor mögött az élettapasztalatokban gazdag, bölcs, szeretni képes asszony, aki a fiatalasszonyban sorsának megismétlődését látja, s így együtt sír és örül vele.

Elisabeth végül a saját és Lady Kitty szívére hallgatva megszökik. A mi életünkben pedig kellemesen eltelt egy habkönnyű este.

WILLIAM SOMERSET MAUGHAM:
SZERELMI KÖRUTAZÁS
(A Thália Színház és
a Soproni Petőfi Színház bemutatója)

Fodította: Prekop Gabriella. **Díszlet:** Székely László.
Jelmez: Csengey Emőke. **Zenei szerkesztő:** Herczeg László. **Asszisztens:** Simon Andrea. **Rendező:** Meczner János.

Szereplők: Szilágyi Tibor, Hámori Ildikó, Iglódi István, Ozsgyáni Mihály, Kovács Patrícia, Varga Gábor, Tándor Lajos.

Iglódi István és Szilágyi Tibor nagyszerűen tudnak esendőek lenni, amikor bölcs öregségük kerül a középpontba, de az előadás nagy részében *csak* esendőek. Szilágyi Tibor Clive-ja kajánul, kárörvendve szemléli otromba hisztérikává züllött feleségét. Lágább karakter nyársatnyelt fiánál, olykor elegáns, olykor bohóckodó.

Szántó Judit

Egy drámatípus becsülete

JEAN ANOUILH: BECKET, VAGY ISTEN BECSÜLETE

Mivel szorongva nézek elébe az arisztotelészi dráma fenyegető devalválódásának, különösen drukkolok, ha XIX. századi vagy kora XX. századi színdarabokat újítanak fel: képesek lesznek-e helytállni önmagukért és irányzatukért. A jól megcsinált, valamint az újromantikus dráma nem épp szívügyeim; igazából azért szorítok, hogy például Wedekind és Schnitzler, továbbá hazai rokonaik, Szép Ernő, Szomory, Füst Milán állják a kortársi megméretetést. De azért örültem, amikor egy vérbeli avantgárd rendező tett próbát

egy par excellence jól megcsinált darabbal, Scribe *Adrienne Lecouvreur*jével, hogy kiderítse, ami feldobva fehér, nem válhat-e a színpadra visszaesve sárgává. És mert a scribe-i drámatípusnak a XX. században Jean Anouilh volt a reprezentatív, „megszüntetve megőrző” képviselője, az ő utókora is fontos nekem.

Az 1959-ben keletkezett *Becket, vagy Isten becsülete* a pálya valószínűleg legkiemelkedőbb terméke, mindenestre továbbra is vonzza a színre vivőket. Nálunk meg éppen a legendák körébe költözött, hála a József